

Kiertolaisen käsikirja, osa 3

SAMI HENRIK HAAPALAN KUVA JOHANNA TUUKKASEN TEOKSESTA HUIPPUSUORITUS – OUTSTANDING PERFORMANCE. KUVA: PEKKA MÄKINEN. KUVANKÄSITTELY: HR.

Käymme keskustelua taiteen ja popkulttuurin uusista muodoista maailman ensimmäisellä Kaltio-klubilla. Keskustelemassa ovat sarjakuvataiteilija **Ville Ranta**, pelisuunnittelija **Pekko Koskinen**, saksalainen elektronisen musiikin tekijä, tuottaja ja runoilija **Antye Greie** (AGF) sekä allekirjoittanut.

Keskustelemme englanniksi, koska Antye puhuu lähinnä saksaa ja englantia. Alussa olen kertonut yleisölle sekä suomeksi että englanniksi, millä kielellä puhumme, ja kehottanut heitä kääntämään toisilleen jos tarpeen. Olen kertonut myös, että keskustelun saa keskeyttää ja kysyä kysymyksiä haluamallaan kielellä.

Myöhemmin eräs rouva käyttäenkin mahdollisuutta hyväkseen ja kysyy Villeltä ruotsiksi, pelkääkö tämä henkensä puolesta, koska tanskalaisen Muhammad-pilapiirrosten piirtäjä on yritetty murhata juuri pari päivää aiemmin.

Kun olemme jo lopettelemassa keskustelua, keski-ikäinen mies lähestyy lavaa ja ilmoittaa, että heidän pöydässään on viisi kysymystä. Ensimmäinen: Miksi täällä puhutaan englantia, vaikka olemme Suomessa? Voi lehmän selkä.

ITSE KYSYMYKSESSÄ ei ole mitään vikaa. Yksi syy viedä kulttuurikeskustelu baariin on se, että ihmisillä olisi matalampi kynnyks tulla paikalle ja matalampi kynnyks kysyä, mitä haluavat. Näin myös taiteilijat haastetaan keskusteluun, jossa heillä ei ole mahdollisuutta piiloutua taidejargonin taakse.

Sen verran olen kuitenkin vanhanaikainen, että jos esittää kysymyksen eikä ole tyytyväinen vastaukseen, keskusteluun täytyy kyetä. Kaikki muu on omien paineiden purkamista, ja nämä "keskustelut" käydään myöhemmin yöllä grillillä.

Kysymys kielestä esitetään lievästi aggressiivisesti, ja pöydän viidestä kysymyksestä ainakin kolme koskee aivan samaa asiaa, joten kovin vakavasti en voi miestä ottaa. Kysymys paljastaa kuitenkin jotain kiinnostavaa.

Miehen aggressio on tietenkin inhimillistä. Se nousee omasta kyvyttömyydestä ja pelosta, että jää yhteisön ulkopuolelle. Se on luonnollinen reaktio. Itse koen Petroskoissa vastaavaa joka päivä muiden ihmisten puhuessa lähes ainoastaan venäjää, jota ymmärrän vielä huonosti.

Yhteenotto ei kuitenkaan ole ratkaisu. Sitä ei ole myöskään välinpitämättömyys.

Venäläisillä tuntuu usein olevan vain nämä kaksi tapaa ratkaista konflikti. Tämä ei ole vain minun rasistinen mielipiteeni, vaan myös monet venäläiset ovat samaa mieltä. Kommunikaatiokeinot vähenevät yhdessä vaikutusmahdollisuuksien kanssa köyhyyden, korruption ja toivottomuuden henkiseen maisemaan.

Samat strategiat näkyvät laajasti myös suomalaisten käyttäytymisessä, mutta miedommassa ja kohteliaisuudella kuorutetummassa muodossa.

Kirjoittaja on näyttelijä, tanssija ja dj. Kaltion kolumneja Haapala kirjoittaa Karjalan tasavallan pääkaupungista Petroskoista.

Ja osataan sitä huipputapaamisakin. Kieroimmillaan tämä näkyy muka-keskustelussa, jossa muka-kunnellaan ja lopuksi päädytään muka-lopputulokseen. Lopputulos vain sattuu olemaan aivan sama vastakkainasettelu kuin alussakin. Viimeksi maailman päämiehet harrastivat tätä Kööpenhaminassa.

Asteikon toisessa ääripäässä on sota ja sen uudet muodot, joissa yhteenoton ja välinpitämättömyyden strategioita yhdistellään loputtomalla luovuudella.

SUOMALAISET SUHTAUTUVAT yleisesti ottaen englannin puhumiseen myönteisesti tai ainakin osaavat kieltäytyä suhteellisen sivistyneesti, jos eivät osaa. Ranskassa ja Venäjällä vastaus kysymykseen englannin kielestä on useimmiten töykeästi muotoiltu "ei". Kehaatkin kysyä, senkin kielitaidoton moukka! Ranskassa olen törmännyt usein tilanteeseen, jossa ihmiset tietävät, että en puhu ranskaa, mutta silti istun ranskaksi käydyssä kokouksessa kolme tuntia. Venäjällä tilanne on sama.

Kääntäminen ja muu vieraan kulttuurin edustajan huomioiminen kuuluu globaaliin vieraanvaraisuuteen. Kielten ja kulttuurien dialogi on läsnä jokaisessa kahden ihmisen välisessä kohtaamisessa. Missään muualla kulttuurien välinen kohtaaminen ei tapahdu.

Dialogi ei synny kahdesta monologista samassa tilassa. Se vaatii ilmapiirin, jossa toista ymmärretään – myös sitä toisen aina niin ärsyttävästi väärää tapaa käydä dialogia.

Tämän ymmärryksen kautta henkilökohtainen on poliittista juuri tällä hetkellä enemmän kuin koskaan. Kokonaisten kulttuurien välinen aito dialogi voi vaikuttaa idealistiselta haaveelta, mutta omalla kohdalla se konkretisoituu Karjalan tasavallan pääkaupungissa joka päivä eikä tunnu yhtään abstraktilta. Maailmaa muutetaan yksi kohtaaminen kerrallaan.

Maailma kansainvälistyy yhä enemmän ja jatkuvasti uusiutuvilla tavoilla. Vastavoimaksi nousee yhä enemmän ääriaineisia. Kaikkeaa ei voi hyväksyä, mutta kaikkea pitää pystyä ymmärtämään. Ymmärrätkö sinä? Vai oletko jo valinnut puolesi?

SAINPA LAAJENNETTUA YHDEN keski-ikäisen humalaisen kysymyksen kysymykseksi idän ja lännen aidosta, molempia osapuolia kunnioittavasta dialogista. Ehkei sekään kysymys ollut turha. ♦